І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 22. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 1-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1964 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 22. VOL. LXXI.

НОВА УЛІПШЕНА АМЕРИКАНСЬКА РАКЕТА В ДОРОЗІ НА МІСЯЦЬ

РЕЙНДЖЕР 6 МАЄ ТЕЛЕВІЗІЙНІ КАМЕРИ, ЩОБ ДОСЛІДЖУВАТИ ПОВЕРХНЮ МІСЯЦЯ

Кейп Кеннеді, Флорида. — 30-ий січня був другим важливим днем для Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації, бо того ж дня вона випустила до Місяця ракету Рейнджер 6, яка має 6 телевізійних камер, щоб, зближаючись до тієї плянети, робити знімки поверхні Місяця, що є потрібне для майбутніх астронавтів, які перед 1970-им роком мають летіти на Місяць. День перед тим, це значить 29-го січня Космічна Адміністрація мала великий успіх, бо їй вдалося вислати в космічні простори штучний сателіт Сатурн, який є найважчим сателітом, що міг піднестися вгору за допомогою наймогутніших ракет - підсилювачів. Рейнджер має летіти до Місяця 66 годин, в останніх 10-ох мінутах поки ракета впаде на ту плянету, її телевізійні камери робитимуть коло 3 000 фотографічних знімок Місяця, які передаватимуть на Землю. На основі цих фот спеціялісти проєктуватимуть кабіни для майбутніх астронавтів Місяця. Рейнджер 6 випустили о год. 10:49 перед полуднем, але аж 4:30 по полудні Космічна Адміністрація могла повідомити, що ракета є в такому напрямку до Місяця, який дає можливість поправити її напрям, щоб вона дійсно летіла на самий Місяць, зробивши перед тим потрібні фота поверхні тієї срібної плянети. Коли б „Рейнджер 6" летів в тім самім напрямі, в якому прямував вгору у вечірніх годинах 30-го січня, то він не попав би на Місяць, тільки минув би його у віддалі 600 миль. Та навіть і тоді він міг би зробити дещо світлин та вислати їх до наземних стацій. Але на землі і в ракеті є таке приладдя, яке дозволяє на те, що можна поправити напрям ракети до 3 700. В п'ятницю 31-го січня будуть пробувати поправити напрям Рейнджера так, щоб він в неділю міг впасти на Місяць. Рейнджер важить 804 фунти. Він є поправлений, бо давніші його взори не відповідали науковим потребам. Початкова швидкість його лету становила 24 520 миль на годину, але о год. 6:15 по полудні вона зменшилась до — 6 401 милі. Це було на висоті 53 223 миль. Віддаль до Місяця виносить 230 000, і з такої то висоти телевізійні апарати мають пересилати фота з поверхні Місяця. Досі напевно не знають, що є на поверхні тієї плянети. В деяких місцях має бути глибока верства пилу, в якому могла б втопитися людина, коли б там впала згори. Гадають, що найліпше було б висісти на Місяці на тому боці, що є до Сонця, і то лиш у відповідній географічній ширині. Коли б дослід із Рейнджером вдався вповні, то цей тиждень, що закінчився 1-го лютого, був би найуспішнішим тижнем у дотеперішніх змаганнях ЗДА із СССР за досліди космічних просторів, які тривають вже 6½ року. Цей тиждень, якщо вповні вдадуться американські пляни, закінчить те американське приниження, до якого признавалися самі науковці цієї країни, що СССР мав сильніші ракети - підсилювачі, які викидали важкі сателіти вгору. Сателіт Сатурн, випущений 29-го січня, поставив ЗДА на перше місце в цій ділянці.

Палата починає дебати над законопроєктом про громадянські права

Вашингтон. — Палатна Комісія Правил 30-го січня більшістю 11-ох до 4-ох голосів ухвалила переслати законопроєкт про охорону громадянських прав до повної Палати Репрезентантів, яка 31-го січня почала дебати над цим проєктом, який хоче схвалити до Дня Лінкольна, це значить до 12-го лютого. Голова Комісії Правил конґресмен із Вірджінії Говард В. Смит, хоч особисто є проти цього проєкту, то дотримав слова і до кінця січня старався вислати його з Комісії. Палата сподівається, що зможе здійснити свої пляни і ухвалити проєкт до Дня Лінкольна. За переслання проєкту до Палати голосували 5 республіканців і 6 демократів, проти були 4 демократи із південних стейтів, які є в гострій опозиції до урядового законопроєкту.

Сен. Нелсон пропонує збільшити на 5 центів податок від однієї пачки цигарок

Вашингтон. — Сенатор демократ із Висканєину Гейлорд Нелсон запропонував збільшити податок від одної пачки цигарок із 8-ох центів до 13-ох, що дало б державній скарбниці фонди, запропоновані президентом Джансоном на війну проти убозтва в цій країні. На думку сенатора Нелсона нікому не пошкодило б збільшення податку від цигарок, але значно допомогло б цілій державі. Але ця пропозиція сен. Нелсона напевно викличе спротив сенаторів і конґресменів із тих стейтів, де вирощують тютюн, головним чином в південних стейтах. Сен. Нелсон хоче внести законопроєкт в цій справі. Федеральний податок від пачки цигарок виносить тепер 8 центів, а деякі стейти й міста оподатковували цигарки на свої власні потреби. Тепер федеральний уряд та стейтові й міські уряди мають річних прибутків від податку від цигарок та тютюнових виробів на суму $3.200.000,000. Сенатор Нелсон тільки мимоходом згадав про той звіт, який недавно опублікувала окрема комісія, наймeнована покійним президентом Кеннеді, і який говорить про шкідливість куріння для людського здоров'я.

В АМЕРИЦІ

● **Головний Поштмайстер** Джан А. Ґроновські повідомив, що 25-го травня в 47-мі народини покійного президента Джана Ф. Кеннеді Поштовий Департамент випустить п'ятицентову поштову марку в його пошану. Пані Кеннеді вибере проєкт цієї марки та вона визначила вже дату, коли цю марку треба випустити. Меморіяльні марки видаються в пам'ять кожного президента, який помер під час виконування свого обов'язку, почавши від часів Абрагама Лінкольна.

● **Чарлз Вілкінсон,** окремий дорадник президента в справах фізичної справности, повідомив Президента, що залишає свій пост. Він є мешканцем Нормана в Оклагомі і там повідомив, що змінить свою реєстрацію як демократа на республіканця і пляную цього року старатися про сенатське становище як республіканець. Президент Джансон відповів колишньому спортовцеві, що розуміє його змінене становище і приймає його резиґнацію.

● **Президент Американського Метеорологічного Товариства** проф. Морріс Нейбурґер заявив, що сателіти погоди та найновіші машини автомати, так звані комютори вможливлять передбачування сезонової погоди на цілий рік наперед. Він сказав, що сателіт погоди „Тайрос" дуже добре виконує свою службу, літаючи довкола землі.

● **Асистент секретаря праці** Дж. Рейнолдс заявив, що президент Джансон поручив йому разом із окремим комітетом вивчати справу автоматизації праці та всі інші проблеми, які виникають у зв'язку з технологічним поступом.

Совєти видали розбитий в Східній Німеччині літак ЗДА і тіла вбитих летунів

Бонн. — Совєтське військове командування в Східній Німеччині погодились видати решти розторощеного американського вишкільного літака Т—39 і тіла трьох американських старшин - летунів; совєтські військові літаки збили той літак і вбили американську залогу в минулу середу, коли - то американський джетовий літак змилив дорогу й опинився впродовж хвилин за 40 миль в глибині східньо - німецької комуністичної території. Швидкість, з якою совєтські власті погодились на американську вимогу доказує, що Совєти самі знають, що на тому літаку не було ніяких приладів ані фотоапаратів для розвідчих цілей. Американський військовий конвой поїхав вже до Східньої Німеччини, щоб решти літака й тіла трьох убитих старшин перевезти на летовище Темпельгоф у Берліні, а відтіль до Америки. Все ж, ТАСС пробує в своєму комунікаті піддати під сумнів, чи той американський літак дійсно ненароком і помилково опинився над східньо-німецькою територією, бо — мовляв — це були досвідчені старшини летуни, а Середня Европа не є джунґлією і тому тут трудно так збитись з дороги. Однак совєтський делеґат на Женевській конференції розброєння Сємьон Царапкін мовчав на пленарному засіданні, а кулуарах твердив, що цей „інцидент" не повинен пошкодити нарадам про роззброєння і „добрим американсько - совєтським стосункам". Сенатор Баррі Ґолдвотер, який сам є резервовим генералом летунства, критикував військові власті в Західній Німеччині, які висилають вишкільний літак у повітряну зону, що лежить в засягу совєтських літаків.

Сенат почав працю над проєктом про зменшення податків

Вашингтон. — 30-го січня Сенат почав дебати над законопроєктом про зменшення податків, який підтримують самі тільки демократи проти республіканської опозиції. Але демократи мають велику більшість, яка дозволить їм схвалити проєкт про зменшення прибуткових податків на $11 600 000 000 навіть без підтримки збоку республіканців. Це зменшення податків відбулося б у двох роках: 1964 і 1965. Воно має підкріпити економіку країни та збільшити прибутки федеральної скарбниці в найближчих роках. Сподіваються, що урядовий проєкт буде схвалений до кінця найближчого тижня, це значить до 12 лютого, бо на День Лінкольна (12-го лютого) буде перерва в працях Конґресу, бо республіканці виїжджають тоді на кілька днів в терен, щоб відзначити роковини свого великого президента. Коли Сенат ухвалить податковий законопроєкт, то окрема конференція мусітиме узгіднити ті різниці, що будуть між проєктами Палати й Сенату. Нарадами в Сенаті провадить сенатор Расел Лонґ із Луїзіяни, бо голова Сенатської Фінансової Комісії сенатор Гаррі Ф. Бирд є проти зменшення податків тоді, коли є дефіцит.

Міллер, Галлек і Дірксен критикують Джансона

Вашингтон. — Три провідні республіканські політики, виступаючи в телевізійному інтерв'ю, гостро критикували демократичний уряд президента Джансона, нагадуючи тоном цієї критики виборчу кампанію з 1952-го року, коли то республіканці закидали демократам підтримування „корупції, комунізму і злочинів" — три „К" по-англійськи (corruption, crime, communism). Голова Республіканського Крайового Комітету конґресмен Віллям Е. Міллер із Ню Йорку казав, що афера Роберта Дж. Бейкера, колишнього секретаря демократичної більшости в Сенаті, буде головною проблемою виборчої кампанії цього року. Аферу Бейкера тепер досліджує Сенатська Комісія Правил, щоб ствердити, чи Бейкер не скомпромітував когось зі сенаторів або осіб, що стоять близько до уряду. Провідник республіканської меншости в Палаті Репрезентантів Чорлз А. Галлек з Індіяни оскаржував президента Джансона в тому, що він перебільшує економічний ріст ЗДА під демократичними урядами.

Айзенгавер хвалить далекосяжні ракети ЗДА

Дітройт. — Колишній президент Д. Д. Айзенгавер, який промовляв на республіканському прийнятті для збірання фондів на партійні цілі, сказав на пресовій конференції, що далекосяжні американські ракети є найліпші в світі, і тому шкодять цій країні ті, які критикують ракетну зброю ЗДА та домагаються розбудови далекосяжних бомбовиків. Ці слова колишнього президента були звернені на адресу кандидата на республіканського кандидата на президента сенатора Б. Голдвотера, який домагався конґресового слідства в справі певности американських далекосяжних ракет. Айзенгавер ганив республіканців й за те, що вони за гостро критикують президента Джансона, який ще як провідник демократичної більшости в Сенаті дістав був подарунок від теперішнього секретаря тієї більшости Роберта Дж. Бейкера. Айзенгавер казав, що не завжди треба виступати проти того, що високопоставлена особа дістане якийсь подарунок. Джансон дістав був в1959 році від Бейкера в дарунку стереофонічний фонограф — вартости $542.

Теперішній випуск американської ракети на Місяць був попереджений кілька днів тому успішним випуском в орбіту ракети „Сатурн 1", яка своїм вантажем 37 000 фунтів перевищувала всі дотеперішні американські і совєтські ракети. На фото: „Сатурн 1" серед клубів диму підноситься в небесні простори із ракетної бази Кейп Кеннеді.

ДЖАН А. ҐРОНОВСКІ, ГОЛОВНИЙ ПОШТМАЙСТЕР, ПРОМОВЛЯТИМЕ НА ЮВІЛЕЙНОМУ КОНЦЕРТІ У 70-РІЧЧЯ УНС В КАРНЕҐІ ГОЛ 22-ГО ЛЮТОГО

• Генеральний Поштмайстер Джан А. Ґроновскі

Вашингтон. — Головний поштмайстер Джан А. Ґроновські погодився виступити з промовою на великому Ювілейному Концерті, що його влаштовують Окружні Комітети Відділів УНС метрополії Ню Йорк — Ню Джирзі в Карнеґі Гол в суботу, 22-го січня по полудні, з нагоди 70-річчя УНС, що припадає саме в тому дні. Джан А. Ґроновські, наймeнований на генерального поштмайстра президентом Джаном Ф. Кеннеді і затверджений Сенатом 30-го серпня 1963 та врочисто заприсяжений в Білому Домі шість днів пізніше, є першим членом Уряду ЗДА, що походить із слов'янського (польського) роду. Його наймeнування на члена уряду було рівночасно признанням для всіх груп американців слов'янського походження, включно з українцями, за їх вклад у всебічну розбудову їхньої прибраної батьківщини, Америки. Це було також і одною з головних спонук, що п. І. А. Ґроновські, не зважаючи на перевантаження працею та численними зайняттями навіть в тому часі, як відбуватиметься ювілейний концерт, радо погодився на виступ на цьому концерті, з уваги на репрезентований УНСоюзом вклад американських українців у всебічний ріст і розвиток Америки. Треба припускати, що виступ Генерального Поштмайстра на цій імпрезі був, згідно із звичайною процедурою виступів членів Уряду, апробований Президентом ЗДА. Приймаючи запрошення на виступ на американсько - українській імпрезі, Генеральний Поштмайстер виявив добру познайомленість з українською історією й культурою та, зокрема, з історією американських українців, до яких він має великі симпатії.

Головний Поштмайстер Джан А. Ґроновські народився в 1919-му році в Ошкош, Висконсин, де й здобув початкову освіту. Там же він закінчив учительський коледж, продовжуючи свої економічні і фінансові студії у Висконсинському університеті, на якому здобув дипломи мастера і доктора. Його батьки — учитель Іван і пані Ґроновські, живуть в місцевості Ту Ріверс у Висконсині. Він має ще дві сестри. Головний Поштмайстер одружений з Марією Люїзою Мец і вони мають дві дочки, 10-річну Стейсі і 7-літню Юлію. Перед своїм високим призначенням на становище головного поштмайстра, п. Ґроновські, який брав активну участь у другій світовій війні в ранзі першого поручника, був професором економії та фінансів насамперед у Мейнському й опісля Вейнському та Висконсинському університетах. В 1959-му році він зайняв становище стейтового директора дослідів оподаткування й на тому пості проявив стільки вимкового знання, ініціятиви й енерґії, що вже в січні 1960-го року був наймeнований губернатором стейту Висконсин на комішенера оподаткування. Його вимкові успіхи на тому пості були доказом його великих способностей, що й заважили на його високому призначенні президентом Кеннеді на пост головного поштмайстра в Уряді ЗДА. Громадяни слов'янського походження, між ними й українці, мають усі причини пишатися кар'єрою та досягненням п. І. А. Ґроновського, отже й його виступ на Ювілейному Концерті УНСоюзу в Ню Йорку 22-го лютого ц. р. велика українська громада не тільки в метрополії, але й в цілій Америці привітає з великим вдоволенням.

Під час Ювілейного Концерту, на якому промовлятиме Генеральний Поштмайстер, буде відспівана — як уже інформовано — вперше оригінальна опера Павла Печеніги Углицького „Відьма", при участі найвидатніших українських оперових співаків, повної симфонічної оркестри, хору „Думка" й балетного ансамблю.

У Ню Йорку відбудеться нова- українсько-жидівська конференція

Ню Йорк. — В неділю 16-го лютого відбудеться в Ню Йорку третя Українсько-жидівська Конференція, яку влаштовує спеціяльний Комітет, який постав тому три роки. Членами Комітету є визначні українські і жидівські науковці та громадські діячі. У програмі конференції, що почнеться о год. 22:30 пополудні в Українському Інституті Америки, 2 Іст 79 вул., є чотири доповіді і дискусія. Темою першої доповіді, що її виголосить ред. Омелян Ревюк буде: „Українсько-жидівські стосунки в ЗДА перед другою світовою війною". Д-р Джозеф Ліхтен, директор міжнаціональних справ Анті-Діфемейшен Ліґ при Б'най Б'рит, продовжуватиме ту тему, говорячи про воєнні і післявоєнні стосунки. Д-р Василь Маркусь, професор Льойоля університету в Шикаґо, говоритиме на тему: „Проблеми і перспективи „Українсько - жидівських стосунків в ЗДА" а суддя Мозес Кове, кол. прокуратор на Нюрнберґському процесі, та представник уряду ЗДА на процесі нацистів у Варшаві, виголосить доповідь: „Українці і жиди у війні і мирі".

НОВИЙ ПЕРЕВОРОТ У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ТУРБУЄ ВАШИНҐТОН

Сайґон. — Новий військовий переворот у Південному В'єтнамі, ледве в три місяці після перевороту, в якому скинено режим Нґо Дінґ Дісма, глибоко турбує американські керівні чинники. Президент Джансон конферував в минулий четвер телефонічно з державним секретарем Діном Раском і секретарем оборони Робертом МекНамарою, а вечером того самого дня зголосився до Білого Дому Дін Раск на особисту розмову з Президентом, при чому гадають, що мова була знову про Південний В'єтнам. Генерал Нґусн Ханг, який перевів той новий переворот, захопивши впродовж трьох годин владу в столиці Південного В'єтнаму Сайґоні, промовляв коротко через радіо, з'ясувавши причини свого виступу проти керівної військової хунти. Він заявив, що впродовж трьох місяців військова хунта не зробила нічого, що виправдувало б надії народу, який підтримав був переворот з 1 листопада проти Нґо Дінґ Дісма. Дальшим арґументом за цей останній революційний виступ було те, що „деякі особи" — як заявив названий генерал — почали змовлятись про проголошення невтральности В'єтнаму, що було б рівнозначне з запануванням комуністів. Тому — заявив Нґусн Ханг — треба було виступити проти „комуністів і в'єтнамських зрадників, пропаґуючих невтралізм". Генерал запевняв, що армія рішена завести безпеку й порядок та принести народові вдоволення і добробут. „Армія рішена разом з народом відбудувати майбутність країни на базі свободи і демократії. Армія наполегливо закликає нарід з'єднатися задля осягнення остаточної перемоги". Хоча американські керівні кола переконані, що ген. Нґусн Ханг це дійсно завзятий антикомуніст і льояльний супроти Америки, колишній вихованець американської школи генерального штабу, проте вони лякаються, що проголосившись новим головою південно - в'єтнамської держави він буде примушений присвятити перші тижні - місяці знову більше політиці, як воєнним операціям проти комуністичних партизанів, що ті партизани можуть знову використати у свою користь. Ген. Нґусн Ханг мав одногодинну розмову з американським амбасадором Генрі Кеботом Ладжом і буцім-то пред'явив йому докази на контакти деяких членів попередньої військової хунти з французами, що пропаґували з'єднання двох частин В'єтнаму на базі невтральности. Радіо - проголошення того генерала підписали 17 генералів і 32 інші високі південно - в'єтнамські старшини. Арештований попередній голова військової хунти генерал Дуонґ Ван Мінг дістав пропозицію залишитись на тому становищі, з тим, що дійсну владу виконуватиме ген. Ханг, але він ту пропозицію відкинув. Деякі арештовані генерали будуть суджені за змову, інші будуть — мабуть — видалені з Південного В'єтнаму. Ген. Нґусн Ханг, покликавшись на тимчасову конституцію з 1 листопада минулого року, проголосив недійсною всю попередню державну верхівку та призначив сам себе на голову нової Військової Революційної Ради. Франція заперечила, наче б вона була причетна до якоїсь змови у Південному В'єтнамі.

Раск запевняє Південну Корею про дальшу підтримку від ЗДА

Сеул. — Державний секретар Дін Раск, вертаючись з 4-денної конференції в Токіо до Вашинґтону зупинився на 5 годин в Південній Кореї, під час яких мав півторагодинну нараду з президентом Чунґ Ґі Парком. У короткому офіційному комунікаті сказано згодом, що президент Парк і секретар Раск потвердили приязнь, існуючу між їх обома країнами і запевнили, що в майбутньому буде продовжуватись взаємна співпраця в економічній, військовій і політичній ділянках. Державний секретар найбільше наполягав на нормалізацію взаємин між Південною Кореєю і Японією. Він запевнив південно-корейського президента та інших тамошніх військових лідерів, що Америка не відкличе своїх 50.000 війська з Південної Кореї і — бодай покищо — не припинить давати Південній Кореї економічну допомогу, дармащо він звернув увагу, що та допомога не може тривати вічно. З свого боку Чунґ Ґі Парк зголосив на руки Раска меморіял з просьбою, щоб у майбутньому бюджетовому році З'єдинені Держави могли зберегти допомогу Південній Кореї на минулорічному рівені, себто 90 мільйонів дол.

Франція солідарна з Пейпінґом проти концепції „двох Китаїв"

Париж. — Всупереч первісним вісткам, що Франції залежить на збереженні дальших добрих взаємин з Вільним Китаєм після встановлення дипломатичних зв'язків з китайськими комуністами — появилась офіційна заява зараз після засідання французької ради міністрів в минулу середу — з прийняттям комуно-китайського становища в цій справі. Французький комунікат повторює арґумент китайських комуністів, що міжнародне право не визнає поняття „двох таких самих держав". Не кажучи виразно, чи Франція зірве взаємини з Вільним Китаєм, французький комунікат заповів, що коли мова про будучність, то у відповідному часі побачимо, які зміни будуть зроблені. Таке саме викрутне, але по суті про-комуністичне становище Франція займає у питанні членства Китаю в Об'єднаних Націях. Не кажучи ясно, що Франція буде голосувати за прийняття Комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй, заява французького уряду стверджує, що хоч Франція не зобов'язалась підтримувати в ОН справи Пейпінґу, проте „насправді держави, які визнали Пейпінґ, завжди голосували за прийняття його до ОН"

У СВІТІ

● **Голляндська 24-річна принцеса Ірина,** друга після княжни Беатрикс претендентка до голляндського престолу, рішила змінити віровизнання і перейти з Голляндської Реформованої Церкви до Католицької. Коли газети пояснили це її знайомством з молодим еспанським аристократом Дон Хуаном Боско Альвером, католиком, за якого буцім-то вона має вийти заміж, з голляндського королівського двору заперечено цьому. Наступник або наступниця голляндського престолу може одружуватись тільки за дозволом від парляменту.

● **Президент Танганьїки Ньєрере** „попросив" комуно-китайського прем'єра Чу Ен-лая, який роз'їздить по Африці, щоб той „відклав" заповіджену в Танганьїці свою візиту. Те саме зробив прем'єр Кенії. В обох тих африканських країнах виявлено, що китайські комуністи належали також до тих, що підготовили й зорганізували криваві заворушення, які відбулись там в цьому місяці.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Чергова провокація

Минулої середи два совєтські військові літаки обстріляли й збили американський літак, який помилково залетів над східньонімецьку територію. Літак упав на поле, розбився і похоронив під своїм румовищем трьох старшин - летунів. Це був вишкільний літак, виразно позначений літерою „Т" — „трейнінґ". Летючи у західній прифронтовій смузі Східньої Німеччини, за сотні миль від совєтського кордону, відділений від нього цілою Польщею, самітній, неозброєний, без вантажу бомб і навіть без скорострілa, він не міг становити найменшої небезпеки для Совєтського Союзу і його стратегічних цілей. Його можна було обставити совєтськими машинами, можна було освідомити залогу, що він знаходиться на фальшивому шляху, можна було перевірити, чи діє його радіоапаратура, можна було примусити приземлитися. Замість вжити будь-котрого із цих засобів, большевики свідомо знищили цей американський літак і в ньому трьох летунів.

Це була груба, жорстока провокація, тим цинічніша, що сполучена вона із совєтською „нотою протесту" проти — порушення східньонімецького „суверенного" повітряного простору! Замість просити вибачення, заповісти слідство проти винних і заявити про готовість дати відшкодування Америці за літак і родинам за погиблих старшин — совєтський уряд має ще нахабність „протестувати", боронити правильність своєї поведінки і покликатися на свої „нормальні" розпорядки щодо „оборони повітряного простору". Після того, як большевики видадуть тіла убитих американських старшин, їхня пропаґанда напевно ще прославлятиме „гуманність" Совєтів.

З большевицького боку все це „в порядку", якщо брати на увагу ввесь характер СССР, історію постання тієї дивовинної імперії та всю її ідеологію. Зате дуже не в порядку з реакцією Америки і вільного світу на всі такі большевицькі провокації. Москва й Пейпінґ наче вже набули „звичаєве право" нападати, підміновувати, підривати, вбивати. Америка щонайвище обмежується паперовими протестами й після того виявляє більше поквапности, як самі большевики, щоб неприємну справу якось зам'яти, щоб поставити крапку над немилим інцидентом і щоб занадто не розголошувати події, яка шкодить політиці співіснування. Большевицькому співіснуванню не шкодять усі ті провакації, що вони їх роблять руками не тільки Фіделя Кастра, Го Чі Мінґа й інших своїх слуг, але й безпосередньо руками своїх військовиків, — зате Америка намагається в кожному з отаких окремих випадків займати легковажне становище, щоб не розбурхувати американської громадської думки, не каламутити співіснувальної ідилії.

Автоматично насувається питання: скільки таких і їм подібних провокацій треба, щоб зрушити американську закордонну політику з її інертности, щоб вона почала реаґувати на пониження її державного престижу так, як цього вимагає гідність великої нації і держави? До якої міри буде ступенюватися нахабність центрів, що пляново змагають „угробити" вільний світ, поки той вільний світ не повчить комуністичних ватажків, що їхня гра дійсно небезпечна, обосічна й неоплатна. Нема найменшого сумніву, що навіть ця „співіснувальна" американська терпеливість має свої межі. Нема сумніву, що коли логіка комуністичної революції штовхає її носіїв до щораз нових провокацій, щоб не заржавів „революційний динамізм", то скоріше чи пізніше прийде й належна реакція. Для добра Америки, вільного світу і всього людства треба, щоб ця реакція прийшла якнайскоріше.

Подібно, як у 1933 році

Про важку харчову ситуацію в Совєтському Союзі, зокрема в Українській ССР, пишеться не тільки в приватних листах з того боку. Доказом її наявности можуть бути й совєтські офіційні енунціяції, як повідомлення Центрального Статистичного Управління при Раді Міністрів СССР „Про підсумки виконання державного пляну розвитку народного господарства СССР в 1963 році', чи й такі ж повідомлення статистичних управлінь при радах міністрів окремих совєтських республік, опубліковані в останніх днях січня цього року.

Харчова ситуація в Україні куди важча, як в РСФСР чи в інших совєтських республіках. Опубліковане в „Радянській Україні" з 26-го січня цього року повністю, а в інших газетах того ж дня тільки у вийнятках повідомлення Центрального Статистичного Управління при Раді Міністрів УССР про виконання державного пляну розвитку господарства Української ССР в 1963-му році цілком промовчує дані про кількість випродукованого зерна, стверджуючи тільки, що в тому році „в республіці склалися надзвичайно несприятливі умови, в результаті чого зменшилося виробництво зерна і деяких інших сільськогосподарських продуктів". Підрахунки західніх економістів, що продукція зерна зменшилася майже на 30% проти передбачуваної, виглядають дуже близькі до правди, і підтвердженням їх можуть бути наведені в названому повідомленні дані, що колгоспи й радгоспи в УССР здали, чи пак „продали" державі в 1963-му році на 983 000 тонн зерна менше, як у 1962-му. Коли взяти до уваги, що протягом останніх п'ять років, від перепису населення в січні 1959-го року до кінця 1963-го року, кількість населення України збільшилася із 41 869 000 осіб — до 44 600 000 осіб, значить на 2 731 000 душ, можна собі уявити, якою дошкульною із таким збільшеним населенням мусить бути сільськогосподарська криза.

Про глибину цієї кризи свідчать також інші дані опублікованого в совєтських газетах повідомлення про підсумки п'ятого року семирічки. Продукція молока в Україні зменшилася в 1963-му році супроти 1962-го на 1 498 500 тонн, а продукція яєць — на 848 000 000 штук. Ще критичніше виглядає поголів'я продуктивної худоби. Не подаючи даних про стан поголів'я рогатої худоби, в тому числі корів, свиней і овець в 1962-му році, щоб можна було порівняти з ним стан з 1963-го року, в повідомленні стверджено тільки, що , „у зв'язку з нестачею кормів, колгоспи і радгоспи організовано провели наприкінці року більше, ніж звичайно, вибраковування стада, заховуючи маточне поголів'я, і що в результаті цього поголів'я свиней, овець і кіз зменшилося порівняно із 1962-им роком". У простій мові це ствердження означає, що на Україні в 1963-му році так само, як зимою 1933-го року, масово вирізувано худобу, особливо ж свиней, кіз і овець, з огляду не тільки на брак паші, але й на тотальний брак харчів. Коли взяти до уваги минулорічні цифри про те, що поголів'я свиней становило в 1962-му році в цілому СССР 53 800 000 штук, то в 1963-му році ця кількість зменшилася майже на половину — до 27 600 000, а в Україні — до 7 700 00 штук .

Так виглядає дійсний стан речей в сільському господарстві України.І тому справжнім глумом звучать бундючні заголовки над друкованими українською мовою в совєтських газетах повідомленнями про те, що економіка УССР — на „могутньому піднесенні", що Українська Республіка може похвалитися не тільки „успішним виконанням" поставлених їй завдань, але навіть їх ... перевиконанням.

ВІЙНА ПРОТИ ГОЛОДУ І НУЖДИ

„Мій уряд проголошує війну проти нужди!" — заявив президент Джансон у своєму зверненні „Про Стан Унії". Знаючи з безпосереднього досвіду про загальний добробут, що панує в Америці, пересічний американський громадянин може дивуватися цій заяві президента. Але вона не випадкова і — на часі.

Прохарчування — це найважливіша проблема людства, проблема, що висить над нами, немов Дамоклів меч. Згідно з статистикою в останніх десятьох тисячах років на нашій землі жило кругло 25 мільярдів людей, у переважній більшості в нужді. Та й нині майже півтора мільярда людей не включаючи населення Китаю, для якого бракує статистичних даних — животіє в умовинах Середньовіччя. Пересічний річний заробіток цих лютей — 76$, і кожночасний неврожай приносить їм справжню трагедію. Живуть вони коротко, пересічно від 29 до 32 років.

Це так нині. А як буде в майбутньому?

Санітарно - медичні заходи, що їх впроваджується тепер по всіх країнах, здовжують вік людини і значно зменшують смертність немовлят. У висліді - неспівмірне зростання людности. Сьогоднішня цифра — 3 мільярди людей — зросте, як заповідають вчені, до 4 мільярдів впродовж наступних двадцятьох років, а в 2 000 -му році перевищить 6 мільярдів.

Як же прохарчувати ці мільярдові маси людей, що з них вже й тепер половина терпить недостачу, голод і нужду?

Вчені пропонують два способи для розв'язки цього питання: контролю народин та збільшення кількости харчів. Перша порада залежить від загальної свідомости людей і — крім того — від якогось простого, загальносприйнятливого засобу, що контролював би народження. Важливіша ця друга порада, бо вона вимагає загальної, зорганізованої, розумної і пляновоі акції всього людства для підвищення видайности рільництва і поширення його на всі придатні для плекання сільськогосподарських культур терени. У багатьох недорозвинених країнах можна увести ті самі методи продукції, що їх застосовують у культурних країнах, і тим самим піднести десятикратно кількість харчів. Навіть у басейні Середземного моря — в цій колисці нашої цивілізації — рільнича техніка незадовільна. Завдяки регабілітаційному плянові в Італії, Греції та Сардинії, що його вже кілька років переводить Організація для Економічної Співпраці і Розвитку, застосуванням модерних технічних засобів осягнено значного збільшення урожаю збіжжя.

Продукція харчів — це використання рослин і тварин для витворювання більше чи менше скомплікованих молекуль, яких потребує людський організм. Найважливіший процес у цій дії — фотосинтеза, при якій рослини забирають двоокис вуглецю з повітря та воду із землі і, вживаючи енерґії соняшного світла, сполучають їх разом для продукції цукру. Так само важливою є продукція рослинами протеїн і нуклеопротеїн із азотних і фосфоричних солей, що є у землі. Єдино рослини можуть уживати соняшне світло і прості неорганічні субстанції як засоби для свого відживлення. Отже зрозуміло, чому стільки уваги і грошей витрачають на дослідження фотосинтези З'єднані Держави Америки, Німеччина й Англія. Тварини не можуть будувати скомплікованих молекуль із простих первісних матеріялів, і тому у своєму відживленні залежать вони від рослин і від інших тварин. М'ясо тварин — якісно найкращий харч, бо в ньому є всі ті субстанції, що їх потребує людина для постійного відроджування свого організму.

Розв'язуючи проблему з такого становища, науковці багато допомагають у поліпшенні якости і збільшенні кількости харчів. Перша ціль, що її поставила собі наука в цій ділянці — це піднесення видайности фотосинтези. Деякі рослини виявляють більшу видайність у відповідних обставинах. Є рід морських водоростей, що перетворюють соняшне світло і дуже прості субстанції в протеїни. Науковці плянують використовувати ці рослини для прохарчування астронавтів у їхніх майбутніх космічних подорожах. Вони плянують також зорганізувати спеціяльні „господарства" для плекання таких водоростей, щоб забезпечувати протеїнами мільйони людей.

Друга справа, що їй присвячують увагу науковці, це боротьба з різними захворюваннями збіжжя. Від часу, коли у Швайцарії винайшли популярний тепер ДДТ (діхлор-діфеніл-діхлоретан), охорона збіжжя від комашні стала можливою. Та все ж й досі одна четвертина, а в деяких роках і одна третина збіжжя падає жертвою комашні. Але застосування хемікалій у боротьбі з комашнею викликає загрозу знищення всієї фавни. Тож науковці намагаються знайти інші методи: застосування вірусів чи інших спеціяльних заходів. Наприклад, боротьба із відомою рільникам мухою, що складає ясчка у ніздря тварин, вимагає „клінічних заходів". В Курасао, де розмножились ці мухи, нистерилізували певну кількість їх самців, а потім випустили на свободу. Цей засіб, хоч і дуже скомплікований, приніс повний успіх, в Курасао нема вже цієї мухи.

Третя справа, яка хвилює науковців, це вирощування найпожиточніших у харчуванні рослин. Специялісти - генетики пробують виростити мішанку рижу і пшениці. Завдяки науковим дослідам вдалось виплекати в Америці нову породу індика. У Франції виплекано спеціяльну породу телиць, у Данії — видайних для м'ясопродукції свиней.

Та питання не лише в якості. Питання також у тому, чи може земля вигодувати достатню для прохарчування людства кількість тварин. Тваринне м'ясо — головне джерело протеїн. Науковці пробують продукувати протеїни безпосередньо з рослин. Система травлення людини нездібна переломити целюльозової стінки, що охороняє клітини рослин; отже потрібно такої машини, що розколювала б рослинну клітину і допомагала видобувати звідтам протеїни. Далі, треба винайти способи, як включити їх у людські харчі. Деякі науковці вважають, що треба звернути особливу увагу на вирощування риби, як головного засобу прохарчування людства.

Всі ці методи піднесення харчової продукції можна застосувати лише у високорозвинених країнах. Для недорозвинених країн треба ще й підставових заходів. У більшості цих країн основна проблема — вода. Навіть у Голляндії дуже обмежене постачання свіжої води. Науковці Америки, Голляндії, а також Ізраїлю шукають способів як звільняти морську воду від соли, щоб робити її питною.

Великої важливости є також проблема консервації харчів. Величезна кількість харчів гине за браком відповідно устаткованих складів. Головно в Африці примітивні склади сприяють розмножуванню бактерій і комашні, що нищать харчі. У Франції і в ЗДА для консервації харчів пробують використовувати радіяцію. Упередження відносно радіяції, використовуваної для цієї цілі, науково відкинені. Заморожування харчів якнайширше застосовується в ЗДА. В Англії поширений інший спосіб зберігання харчів, а саме висушування їх у стані низького замороження. Висушене - заморожене м'ясо виглядає немов шкіра, але коли його розмочити водою, то воно знову прибирає свіжий вигляд та смак.

Згадані тут намагання науковців піднести продукцію харчів — це лише частина намагань науковців і всього людства зберегти людину на землі. Ця справа набуває першої ваги з уваги на постійний розріст людства, і вона потребує не лише досягнень науки, але й розуму, відповідальности та співпраці всіх людей.

Т.

Куток читача

ПРАВДИВИЙ ЧИ ВИГАДАНИЙ ГЕРОЙ?

Розмова читача з письменником — велика рідкість на сторінках совєтської преси. Тож, здибавши такий діялог в „Літературній Україні" із 3-го грудня 1963-го року, хочемо зреферувати його ширше, бо він кидає деяке світло на літературні процеси в Україні і робить несміливі спроби визволити літературу з її примітивної ролі фотографа життя в межах соцреалізму й партійної ужитковости.

Стаття заторкує, крім цього, питання, яке цікавить кожного читача, а саме питання, скільки в літературному творі має бути матеріялу, взятого з життя, а скільки видуманого автором.

— Чи є конкретний праобраз вашого героя? Писали ви з живої людини, чи це все письменницька фантазія, вигадки? — запитує читач.

— Всі ми, письменники, — пише автор статті, Ігор Муратов, — даємо на те загальновідоме пояснення, щось, мовляв, узяли від конкретної, „живої" людини, а решта рис або вчинків героя — художній домисел, бо літературний персонаж має бути не фотографією, а збірним типом.

„Мені здається, — заперечує читач, — що в наш час, коли пізнавальна роля літератури цілком перейшла до науки, сучасному читачеві взагалі не потрібні твори, в яких діють герої не справжні, а скомбіновані завдяки фантазії автора . . . Хоч би яким ґенієм не був автор роману, „влізти в душу" іншої людини він неспроможний. Отож, зрікшися психологізму як умовного фактора, письменники повинні претендувати не на якусь містичну здатність „читати думки".

Чому не скерувати свій талант мистця на достеменне зображення справді живих, реальних людей, змінюючи хібащо їх адреси та прізвища в тому разі, коли прототипи можуть образитися?

Знаючи, що саме так, а не методою довільного домислу творяться герої повістей та романів, ми, читачі, виховували б у собі традиційну довіру до життєвости літературних персонажів і шанували б письменника не за домисли, а за його здатність глибоко й тонко проникнути в психологію реальних людей".

Розшифровуючи суть того запиту, Муратов узагальнює:

— „Невже протягом цілої історії літератури було так жалюгідно мало перед письменницькими очима конкретних людей, гідних того, щоб стати в центрі повістей і романів, щоб ввесь час на поміч їхнім авторам приходили „синтеза" і „домисел"?

А коли таких людей було досить, то для чого було їх оминати, а брати в кожного по рисочці й ліпити щось штучне, хоч би воно могло правити згодом за приклад для живих?

Без зображення внутрішнього світу людини не може бути справжньої художньої літератури. Правильно й те, що описово - пізнавальний жанр у наш час дедалі помітніше поступається місцем перед літературою, в центрі якої стоїть людина з усіми її сумнівами, мріями, прагненнями, які є першоджерелом для людської діяльности. Отож ні дія без мислі, ні мисль без дії — неспроможні схарактеризувати людину.

. . . Чим ретельніше автор намагається відтворити буквально життя реального прототипу, тим далі стоятиме його герой від правди життя. Адже безоглядно від того, є прототип реальним чи збірним, автор все одно нездібний „влізти в душу", не збагативши цю „душу" своїми власними міркуваннями, спостереженнями, емоціями.

Отут уже від ідеальности, від моральних засад і життьової мудрости автора залежить духовий світ його героїв. Значить, авторський домисел щодо психології його героїв не є висмоктаною з пальця фантазією, а являє собою відбиток емоційного й ідейного світу конкретної людини, тобто автора, збагаченого біографічними колізіями тих, так само реальних людей, які спроможні придатися йому для створення так званого „збірного типу".

Усяке намагання простежити хід думок і зміну емоціональних півтонів у будь-якого реального прототипа, при повній або частковій невтралізації авторського внутрішнього світу, приречена на провал, бо це й буде чистісіньким вигадуванням та угадуванням чужої душі . . .

Життєвість героїв досягається не списуванням з „натури", а „детонацією" на душевні поривання самого автора, співзвучністю з його переживаннями й поглядами або свідомим їх запереченням.

Гр. С.

О. Жданович

ФРАНЦУЗЬКА КОМПАРТІЯ НА ПЕРЕХРЕСТІ

Париж. — Страшенно швидкі і глибокі зміни, що заходять у світі, не поминули й комунізму, починаючи від десталінізації, почерез розлам між Москвою та Пейпінґом і кінчаючи різними компартіями у вільному світі. Деякі з них покищо виходять із цієї кризи навіть з успіхами, як ось італійська, що в останніх виборах збільшила кількість здобутих голосів. Але деякі ломляться, як ось англійська, в якій прихильники Пейпінґу відсувають в тінь прихильників Москви.

Англійська компартія належить до найменших. Числом своїх членів вона ледве чи більша від альбанської. Майже ніякої ролі не грають компартії ЗДА, як в Европі — бельгійська, голляндська чи західньонімецька. В европейському концерті дуже поважну силу являють компартії Італії та Франції. Варто придивитися до цієї останньої, бо в ній тепер відбувається важка криза.

Багато говорилося свого часу про „реформи" в італійській компартії. Старий Толіятті провів їх так уміло, що навіть збільшив кількість голосів, не збільшуючи значно числа членів. „Ню лук" італійських комуністів полягає в тому, що вони враховують у свою пропаґанду зміни, які зайшли в суспільстві. Марксисти мусять рахуватися з тим, що для революції треба значного числа людей, яким та революція була б потрібна й до яких її гасла зверталися б. Тому десь рік тому італійська компартія проголосила, що необхідно співпрацювати не лише із сільським пролетаріятом, але також з деякими „середніми продуктивними клясами та інтелектуалами".

Мало того: в одній із заяв італійські комуністи ствердили, що „існування різних партій у соціялістичному суспільстві відповідає новій ситуації" і що „побудова соціялізму проходитиме в рамах демократичного процесу". Отже, бодай формально відійшли комуністи Італії від формули — диктатури пролетаріяту.

Першим виявом „демократизму" італійської компартії було введення таємного голосування на з'їздах і сходинах низових клітин. Французькі комуністи тоді зайняли наскрізь неґативне становище до цих „реформ", за що й дістали назву „сталінців". Назва ця прикладалася і прикладається, зокрема, до Моріса Тореза.

Моріс Торез уже 34 роки є незмінним генеральним секретарем французької компартії. І хоч він часом закидає членам свого ЦК, що вони засиджуються на теплих становищах від 1944-го року, сам він ніяк не думає про уступлення. А проблема ця ставиться щораз голосніше, зокрема тепер, коли у Франції для комуністів створюється дуже важка ситуація.

Надходять вибори президента. Монтується блок демократичної опозиції, в якій першу скрипку грають соціялісти вже хоч би тому, що тільки вони мають кандидата, контркандидата проти де Голя — Ґюстава Деферра, соціялістичного мера Марселю.

(Закінчення на сторінці 3-ій)

Д-р Лука Луців

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА

(У сторіччя з дня народження письменниці)

(XV)

Ось такий сюжет цієї, запляноваої Кобилянською повісти, переповіджений з пам'яті М. Рудницьким через 27 років, після отримання листа авторки з пляном цього ненаписаного, ба навіть ще не початого роману.

„Апостол черні" вийшов друком у 1936-му році. Кобилянська „подала зміст" нової повісти ще перед надрукуванням „Апостола черні", як пише М. Рудницький, який закінчує свою розповідь про цю повість „з закрученою інтригою" такими словами:

„Кобилянська ще не знала, чим закінчити цю історію. Її зацікавила психологія сільської дівчини, яка у бажанні змінити свою тяжку долю заплуталась у конфліктах, коли нею оволоділа жадоба мастку і влади.

На запитання, як іде робота над задуманим романом, письменниця через деякий час відповіла, що вона спочатку мусить подумати над заголовком і, поки не знайде його, не сяде за роботу . . ."

Отже, виходить, що письменниця навіть не почала працювати над цим романом із „закрученою інтригою". Дмитро Косарик, який під час другої світової війни відвідував О. Кобилянську в Чернівцях, пише, що в 1940-му році була вже чотири роки „прикута недугою до крісла, не могла вийти на подвір'я". („Вітчизна", 1963, ч. 11, ст. 178). Про лихий стан її здоров'я знаємо з інших спогадів. Та як би там не дивитися на точність змісту переданого М. Рудницьким листа від Кобилянської, можна з певністю ствердити, що ця задумана письменницею повість не додає нових прикмет її творчості.

Твори О. Кобилянської

О. Кобилянська почала писати в молодому віці, — мавши ще 13-14 років, укладала вже вірші німецькою мовою. Тією ж мовою писала перші свої оповідання, як про це ми вже згадували. В роках 1886-1887 Кобилянська написала повість „Вона вийшла заміж", також по-німецьки, але пізніше під впливом згаданої Софії Окуневської почала писати українською мовою, і повість „Вона вийшла заміж" дістала в в українській перерібці новий заголовок „Людина".

Повість „Людина" була надрукована в „Зорі" у Львові в 1894 році, отже на 17-му році літературної діяльности письменниці. Книжкове видання вийшло в 1899 р. у Чернівцях.

Повість „Царівну" почала письменниця в 1888-му році в Кімполюнґу, а закінчила в Чернівцях в 1895-му році. Книжкове видання вийшло в 1896 р. в Чернівцях. Новеля „Природа", як ми вже згадували, вийшла по-українськи в Чернівцях у 1897 р. Там же й того ж року появилась окремим виданням і новеля „Некультурна".

У Львові в 1899 р. вийшла збірка новель Кобилянської під заг. „Покора", нариси, накладомУкраїнсько-руської Видавничої Спілки, ст. 111. Там надруковано такі твори: Покора, Жебрачка, Що я любив, Мати Божа, У св. Івана, Час, Він і вона, гумореска; Аристократка, Битва, Impromptu Phantasie, Мужик, Банк рустикальний.

В тому самому Видавництві у Львові в 1905 р. вийшла друга збірка новель і нарисів О. Кобилянської під заг. „До світла". Складається вона з таких творів: Valse melancolique; Рожі; Акорди; Поети, фантазія; На полях; Під голим небом; Там звізди пробивались, поезія в прозі; Сумно колишуться сосни, фантазія; Балаканка про руську жінку; Сліпець; Через море; За готар; Мої лілії, поезії в прозі; Думи старика.

Повість „Земля", написана 1901 року, друкувалася в „Літ. Наук. Вістнику", Львів, 1902 р., а книжкове видання появилося 1902 р. у Львові.

Новеля, як її сама авторка назвала, „Ніоба", закінчена в жовтні 1904 року, друкувалася в „Кіевскій Старин'і" в тому ж році; вдруге у львівському „Світі" в 1906-му році, а окремим виданням вийшла „Ніоба", названа вже „повістю", у Львові, в 1907 році.

Авторка назвала була твір „В неділю рано зілля копала" „оповіданням", яке закінчила в квітні 1908-го року. Друкувався цей твір в „Літ.-Наук. Вістнику" того ж року, окремим виданням вийшов у Львові-Києві 1909-го року.

Повість „Через кладку" закінчила авторка в 1911 р.; друкувалася вона в „Літ. Наук. Вістнику" в 1912 році; книжкове видання появилося 1913-го року в Українсько-Руській Видавничій Спілці, Київ-Львів, 384 ст.

Повість „За ситуаціями" закінчена в Чернівцях 1913-го року, друкована в місячнику „Українська Хата", 1913-го року, а книжкове видання вийло у Видавництві „Життя й Мистецтво", Київ, 1914, ст. 164.

Воєнні й повоєнні твори надруковані в збірці „Сниться", новелі і нариси, ювілейне видання, з передмовою д-ра Остапа Грицая, Чернівці, 1922, ст. 64.

Цю збірку передруковано в 40-ліття літературної творчости під заголовком „Але Господь мовчить . . . і інші оповідання", Чернівці, 1927, ст. 88. Додано ще статтю А. Коґута „В 40-ліття літературної праці Ольги Кобилянської" та три нові твори „Але Господь мовчить . . ." та „Огрівай, сонце" й „Зійшов з розуму" — нарис з правдивого життя.

Очевидно, що ми навели тут тільки перші видання творів О. Кобилянської і не згадували про книги її перекладів німецькою, російською, чеською та іншими мовами, ані про перевидання її творів, бо на це немає тут місця, та й не є це нашою ціллю. Зазначимо тільки, що бібліографія творів Ольги Кобилянської за роки 1887-1927 та критичних голосів про ці твори, складена проф. д-ром Василем Сімовичем і дир. Володимиром Дорошенком, займає 51 сторінку у згаданому з 1928 року (ст. 159-209) „Альманаху".

Життя письменниці

Ольга Кобилянська народилася 27-го листопада 1863-го року в малім містечку Ґурагумора в буковинських горах. Звідтам батько її, дрібний урядовець, був перенесений до Сучави, це було 5 років після народження письменниці, а ще через три роки до Кімполюнґу, де Ольга почала відвідувати початкову школу.

В 1889-му році батько Кобилянської перейшов на пенсію й оселився в селі Димці Серетського повіту, а два роки пізніше родина Кобилянських переїхала до Чернівців, де письменниця прожила все своє життя, виїжджаючи тільки на короткий час із того міста. Померла вона 21-го березня 1942-го року.

Життя письменниці було вбоге на зовнішні події. В січні 1898 року вона писала до згаданого Ф. Ржегоржа, що до того часу була тільки у Львові. „Але від шістьох років не була-м і там. Від шістьох років не їжджу ніде, — хіба вліті в гори, в свою давню батьківщину". (Твори в трьох томах, том III, ст. 544-545).

Пізніше О. Кобилянська була в Україні, в Києві, в Лесі Українки, в чеських купелевих місцевостях, занедужавши на частинний параліч в 1903 році. До Чехії вона їздила і в 1928-му році, щоб лікуватися у Францішкових лазнях, і тоді в Празі відзначено 40-річчя її літературної творчости. Того ж 1928-го року була вона на своєму ювілеї і в Коломиї.

СОВЄТСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

„Нам тільки правда очі коле"...— писав великий Тарас Шевченко. Писав про Москву понад сто років тому, а ті слова й надалі залишаються святою правдою.

Сімдесять років виходить у ЗДА „Свобода", український щоденник, орган Українського Народного Союзу. Не Держави, не відділу пропаґанди, не за чужі гроші. „Свободу" видають понад 80.000 українців та американців українського роду, що є членами братської організації, видають за чисті чесні гроші. І впродовж отих 70 років колись царські російські аґенти, а тепер московсько-комуністичні постійно купували і купують по кілька примірників „Свободи" для „дєла". Її студіювали і студіюють згори донизу специ, фахівці імперії „по украінському вопросу"... Хто-хто, а вони знають, що означає: „70-тий рік видання і служби своєму народові та правді". Знають, що зміцнення українських організацій за кордоном, на волі, — в даному випадку Українського Народного Союзу, — це зміцнення національної, християнської України.

Знають. Але не даремно сказав Шевченко, що їм „правда очі коле".

У совєтських писаннях, мабуть, взагалі годі знайти пряму згадку про Український Народний Союз. Бож проти кого виступати? Проти понад 80-тисячної армії трудівників-українців? Тому Москва вдається до поділу, до замовчування, до намагання викликати розкол.. до всіх підлостей, яких можна чекати від нечесного ворога.

Совєтська преса часто пише про „Свободу". Без згадки про її видавця, про членство Українського Народного Союзу. В тім то й полягає „шило", але в тім — і дірчатість мішка комуністичної пропаґанди: вона не може мовчати і, одночасно, боїться назвати речі своїм іменем.

Пишучи про щоденник „Свобода", совєтська преса фактично пише і про Український Народний Союз. Що ж вона пише?

Ось книжка Бєляєва-Рудницького „Під чужими прапорами", видана у Києві 1956 року. На стор. 233 читаємо: „...Недавно в Сполучених Штатах Америки, на сторінках фашистської „Свободи" розгорнулась широка „наукова дискусія" про регалії гетьмана Мазепи"... Далі автори зводять наклеп на покійного редактора щоденника Луку Мишугу, виступають проти Ікера за побажання, щоб „Свобода" виходила у вільному Києві, проти проф. Смаль-Стоцького та багатьох інших. Себто — виступають проти українських національних діячів. Тут нашу „Свободу" названо „фашистською"...

У журналі „Жовтень" (ч.10 за 1958 рік), що виходить у Львові, у лайливій статті Ю. Мельничука знаходимо таке: „Згодом я прочитав у бульварній націоналістичній „Свободі" та інших продажних листках кілька виступів"... Нападаючи на видатного прозаїка нашого часу, Уласа Самчука, пропаґандист Москви, Ю. Мельничук, називає „Свободу" „брехливою", „облудною американською „Свободою", сичить на догоду своєму хлібодавцеві-окупантові на пресовий орган У Н Союзу! Тут же „Свобода" — „бульварна", націоналістична", „облудна"...

1961 року в Москві вийшла груба книжка „Общественно-политические философские и атеистические взгляды Т. Г. Шевченка" (видавництво соціяльно-економічної літератури), що її написав якийсь Назаренко. Хоч видавництво нібито мало б цікавитися соціяльно-економічними проблемами (отож назвати і Український Народний Союз, коли вже пишуть про українську еміґрацію у ЗДА), — однак і там названо лише „Свободу". На стор. 263 читаємо (в перекладі): „В березні 1960 року в газеті „Свобода", що її видають націоналісти в Ню Йорку, якийсь З. Польовий надрукував статтю під назвою „Україна і російський імперіялізм у творчості Т. Шевченка" і т. д. Звичайно, автор намагається заперечити патріотизм і державницьку ідею Кобзаря. Та нас цікавить характеристика „Свободи": у цьому варіянті — її видають „націоналісти в Ню Йорку". (Варто зазначити, що видаваний УНСоюзом щоденник знаходить відгук безпосередньо і в Москві).

Київська „Літературна Україна" за 7 грудня 1963 р., вже без жадних епітетів: „На сторінках „Свободи" за 10 серпня натрапляю на його статтю"... (про один з фейлетонів Ікера).

Далі Т. Мигальчук, співробітник так званої „Вільної України" московського листка, що виходить покаліченою українською мовою у Львові, намагається „жартувати": зневажливо називає авторів і читачів „свободянцями" тощо. Це — кислі жарти, товаріщ Міґалюк! Бо ви хочете пожартувати чи посміятися з десятків тисяч видавців „Свободи" — членів Українського Народного Союзу на землі Вашинґтона! А в той же час ваш уряд простягає руку по американську пшеницю! А на тій пшениці — піт не одного українця-селянина (фармера), члена Українського Народного Союзу.

Совєтська преса приховує перед своїми читачами правду про видавців та ідейних настановників щоденника „Свобода" — про десятки тисяч чесних трудівників-українців і американців українського роду. Але, пишучи про „Свободу", як про „бульварну" чи „фашистську" газету, совєтська преса видає сама собі присуд, показує, яка ж вона далека від правди, від світу працюючих рук.

Леонід Полтава

ДЕНВЕРСЬКИЙ КАЛЕЙДОСКОП

Українська Танкова Група, яка за короткий час свого існування зробила вже багато в ділянці пропаґанди українських народніх танків, в останньому часі знов виступила двічі на ширшому форумі. 24 жовтня наші танцюристи, які прибрали собі назву „Калина", взяли участь в танковому фестивалі для відзначення Тижня „Об'єднаних Націй", який відбувся у великій балевій залі готелю Гілтон. Крім нашої групи взяли участь у фестивалі також представники інших національностей, а саме: американців, мексиканців, японців, англійців, німців, росіян, ірляндців, канадійців і греків. Поруч мексиканських, баварських та хорватсько-сербських точок наша група найкраще себе запрезентувала і зібрала бурхливі оплески. Також успішно покінчився їх виступ на святі 45-ліття незалежности Чехословацької Республіки, що його влаштував чехо-словацький клюб у Денвері 18-го жовтня. На тому святі виголосив привіт мейор міста, а святочну промову виголосив головний суддя Денверу. Включення виступів „Калини" в таку програму найкраще свідчить про її добру славу та успіхи.

З життя Пласту. По закінченні шкільних вакацій денверський Пласт знов приступив до праці. Цього року всуміш із гамором діточих голосів у Пластовому Домі чути було стукіт молотків, брязкіт пилок. Це приятелі Пласту, панове Майстрик, Марковський і Крушельницький працювали над відремонтуванням домівки. В короткому часі вони цілковито перебудували входові двері, допровадили до порядку одну і вповні додали другу тоалету, направили ґаражі. А побачивши висліди своєї праці, набрали ще охоти викінчити стелю, стіни та вікна. Щоб роздобути на це фондів, Пластприят влаштував кілька імпрез, а саме осінній пікнік, чайний вечір та Андріївський Вечір. Також під час Різдвяних Свят роз'їздили по Денвері групи колядників, щоб заколядувати на Пласт. Іншого характеру була Пластова Ялинка. Це Свято символічної злуки всієї пластової громади на еміґрації з рідними в краю при запаленій свічечці і святочній вечері, щоб духово в один і той сам час відсвяткувати Різдво Христове. До застелених столів засіли пластуни, їх родичі та члени Пласт-Приняту і спожили страви, що їх поблагословив парох о. Смаль. Вечеру переплітали деклямації, колядки і гутірка пані Є. Коцюби, в якій вона розповіла молоді про різні різдвяні звичаї на Рідних Землях. Покінчилося свято зложенням обітів нових членів пластунів та обміном дарунків.

75-ий Відділ Союзу Українок Америки донедавна обмежувався тільки до сходин своїх членів. На них обговорювано внутрішньо організаційні питання або присвячувано їх гутіркам чи рефератам, головно на літературні теми. І так проведено гутірку про твір „Тета Америка" пера нашої американської письменниці українського походження, Марії Блох і вислухано реферат Галини Завадович про Лесю Українку. Дня 15-го листопада Управа Відділу рішила виплисти на ширші води і запросила на місячні сходини також гостей. Програма сходин складалася з двох частин. У першій частині вшановано пам'ять патрона Відділу, Олену Степанів, що рівночасно збіглося з відзначенням 45-ліття Листопадового Зриву, співтворцем якого вона також була. На заклик голови Відділу пані С. Левченко присутні вставанням та однохвилинною мовчанкою вшанували її пам'ять, а тоді пані О. Маренін відчитала доповідь, яку спеціяльно в тій цілі написала та прислала до Денверу пані Дмитерко-Ратич, член Січової Жіночої Чоти та товаришка Степанівної. По відчитанні доповіді пані Маренін ще з присутніми поділилася своїми особистими споминами про свою бувшу учительку з гімназійних часів. Друга частина сходин була призначена більше для ока чим для слуху. Пан Олександер Світовий висвітлив цілий ряд колірових прозірок з різних стейтів Америки. Прекрасні красвиди, незвичайні гри красок, дійсно артистичні знимки природи — все це дало присутнім багато вдоволення та насолоди. Добре було б влаштовувати такі вечори частіше.

Святкування 45-ої річниці Листопадового Зриву розпочалися в нас відправами в обох наших церквах. Панахиду по поляглих борцях відправив 31 жовтня парох гр.-кат. церкви о. Павло Смаль, а в неділю відправлено Богослужби в обох церквах в намірені українського народу. 3-го листопада відбулася заходами УККА Святочна Академія, яку відкрив вступним словом голова місцевого Відділу мґр. Р. Кузьмич. Відтак святочне слово виголосив учасник, очевидець і співтворець листопадового зриву полк. Ст. Глушко. Начеркнувши спершу історичне і політичне тло, на якому розвивалися події, які допровадили до першого листопада, полк. Глушко поділився зі слухачами своїми прецікавими споминами про перебрання влади від поляків в його рідній Коломийщині. По деклямації пластової юначки Олі Чорній вірша Меланії Кравців „Україно моя" відчитала доповідь пані Ірена Прокоп на тему „Жінка великих днів". Начеркнувши сильветки жінок-героїнь, Олени Степанів, Софії Галечко, Ганни Дметерко-Ратич пані Прокоп закінчила свою доповідь зверненням до жінок — матерей, що вони мають також велике і почесне завдання: виховати своїх дітей на борців, які в слушний час виборють Україні волю. Академію закінчили деклямації юначки Ліди Степан Чарнецький „Тіням поляглих" та П. В. Крушельницького (Олесь Бабій „Вам").

46-те Засідання денверської групи УВАН відбулося 26-го листопада і було присвячене доповіді д-ра Любомира Винара на тему „Максим Перебийніс — Кривоніс, трибун української черні". Д-р Винар присвятив уже чимало часу на досліди нашого славного минулого, головно часів Хмельницького і Мазепи, а його остання доповідь, це частина більшої праці про Максима Кривоноса.. Постать Кривоноса ще не дуже докладно опрацьована, діяв він у часах Богдана Хмельницького, якого особа самозрозуміло притемнювала всіх його учасників. Навіть саме його походження, але мусів народитися тепер є прихильники теорії, що Максим Кривоніс — шотляндець. Автор доповіді заступає погляд, що Кривонос може і шотляндського походження, але мусів народитися в Україні, коли потрапив так добре зглибити психіку української маси і потягнути її за собою. Значення Кривоноса в тому, що потрапив він підняти до акції українську стихію, зорганізувати її та влити в русло загальної революції. Мав знамениті організаторські здібності, створив добру розвідку, а його аґенти доходили навіть до Кракова.

Любомир Колтунюк

ФРАНЦУЗЬКА КОМПАРТІЯ НА ПЕРЕХРЕСТІ

(Закінчення із стор. 2-ої)

Деферр уславився своєю діяльністю так, що тільки він єдиний має шанси зібрати поважну кількість голосів у загальному голосуванні.

При виборах всякий кандидат мусить рахуватися з 5 мільйонами голосів, що звичайно падають на комуністичних кандидатів. Де Голь цих голосів не потребує. Але контркандидат дуже потребує. І все ж Деферр відмовився від переговорів з комуністами. Комуністи самі нічого не вдіють, голосуючи за свого кандидата, вони з одного боку збільшать шанси де Голя, а з другого — провалятьcя. Тому вони гарячково шукають способу зламати ізоляцію і увійти в переговори з соціялістами. Сьогодні вже відомо, що на своєму з'їзді в травні ц. р. вони ухвалять новий статут з різними „демократичними прикрасами".

Між цими „прикрасами" є твердження, що в побудові соціялізму не обов'язкова монопартійна система. Є там і введення таємного голосування, навіть виборність усіх керівних органів за винятком членів ЦК.

Ця „демократизація" тільки позірна. Адже навіть Хрущов заявив, що ось у сателітних державах в побудові комунізму можуть бути різні партії, які зникнуть, зіллються в єдину, при „переході до комунізму". Демократизація у французькій компартії дуже повторює заяву Хрущова, а це значить, що й інтенції французьких комуністів такі ж, як Хрущова. А знаємо, яке значення і яку самостійність мають „різні партії" в сателітних державах: ніякої.

Таємне голосування легко невтралізувати способом виставляння кандидатів. Отже — вся демократизація чистої води блеф. Пощо ж її вводити, хто в неї повірить?

Ці „демократизаційні" прикраси робляться таки для самої компартії, зокрема для молоді. Молодь бо не хоче йти сліпо на поводі ЦК, і останній конґрес комуністичних студентів виявив не тільки бажання самостійного думання у молоді, але й... брак відваги збоку ЦК це явно заперечити. Якщо компартія не хоче тієї молоді втратити, мусить створити вигляди демократизації.

Молодь запротестувала проти призначування провідників, і компартія іде на виборність. Але внутрішні ферменти сягають далі. Не лише молодь, але й старші домагаються зміни складу ЦК. При цьому виразно ставиться вимога регабілітації виключених за вільнодумство, бо в СССР регабілітують, регабілітують і у сателітних країнах.

І тут саме приходить та точка кризи, яку найважче розв'язати. В СССР легко регабілітувати мертвих, бо можна їхні думки спрепарувати, як хочеш. Мертві мовчатимуть. Регабілітація засуджених у сателітних країнах також відносно легка справа: випущені з в'язниць, регабілітовані будуть сидіти тихо. Але на Заході нікого не вбито, нікого не посаджено до кримiналу. Тут тільки виключали з партії вільнодумців. Коли їм привернути права, то треба дати й право говорити. А відомо ж, що більшість з них не вільнодумствували взагалі, а не погоджувалися з лінією Тореза і його способом думання.

Отже, щоб не мати клопотів, з компартії перестали виключати непокірних. Їх тільки всякими способами здіймається з постів. А що буде завтра, коли прийде виборність?

У французькій компартії глибока криза. Позірною демократизацією ЦК відповідає лише на одну вимогу молоді й середнього покоління. На інші вимоги відповісти буде важче. За два роки можна сподіватися великого краху комунізму, якщо противники його виявлять концепційність і доведуть, що поза компартією, — краще. Але доказати це важко.

Розходження між західніми союзниками дуже великі. Якщо в зв'язку з визнанням комуністичного Китаю Францією посилиться спір між Вашинґтоном і Парижем, це буде підтримкою для компартії, як визнання Пейпінґу Францією підтримує престиж китайських комуністів в Азії. Ці розходження в політичній практиці є виявом розходжень, не кажемо ідеологічних, але концепційних. І в цих розходженнях рятунок заразі комунізму, як рятунок всякої недуги в браку гігієни та відпорности організму.

Концерт Романа Рудницького в Ню Йорку, Філядельфії й околиці

Наш молодий, славнозвісний пяніст - віртуоз Роман Рудницький, після своїх концертів на Заході та з Торонтонською Симфонічною Оркестрою, в місяці лютому виступить чотири рази, в Ню Йорку, Філядельфії і околиці. І так в найближчу неділю, 2-го лютого (о год. 3-ій по пол.) він буде солістом симфонічного Концерту, Делавер Валі Фільгармонік Оркестра, в Левіттавн, Пенсилвенія (найближчому сусідстві Філядельфії), з якою виконає Концерт Чайковського Б-моль, один з найкращих і найвіртуозніших в фортепяновій літературі (в останній частині якого, до речі, Чайковський використав тему української веснянки).

Тиждень пізніше, в суботу 8-го лютого, він гратиме цей самий концерт з Гарден Стейт Фільгармонік Симфоні Оркестра в свому родинному місті, Томс Рівері, Н. Дж. В програмі цього концерту оркестра виконуватиме м. і. „Балетову Сюїту" Антона Рудницького.

В четвер, 20-го лютого, Роман Рудницький виступить з власним концертом, який йому влаштовує Джуллійрд Скул оф Мюзік в Ню Йорку у власній залі. Вступ на цей концерт безплатний, так само, як в два дні пізніше, в суботу 22-го лютого, на його власний концерт в Філядельфія Мюзік Академі. Ця передова музична висока школа („коледж") у Філядельфії влаштовує Романові Рудницькому цей концерт як „ювілейний", в десятиліття його — тоді десятилітнього учня цієї школи, — першого власного концерту в Академії.

Треба сподіватися, що наше громадянство скористає з нагоди, щоб в Ню Йорку, та у Філядельфії чи в околиці, почути цього нашого молодого, але одного з наших передових — пяніста - віртуоза, про якого в одній з останніх американських критик писали: „...в його грі є все, широкий діяпазон динамічних і звукових колірів, непорочно-блискуча техніка, розуміння музики, глибина і зрілість далеко вище його років..."

РОБЕРТ КЕННЕДІ ВІДКИДАЄ ПРОПОЗИЦІЮ БУТИ ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТОМ

Вашингтон. — Головний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді заявив, що він тепер вовсім не є зацікавлений в тому, щоб здобути номінацію на віцепрезидента, як це запроєктували демократи повіту Ірі—Бофало тоді, коли він був в Азії. Він сказав, що є тепер головним прокуратором і цього для нього досить.

● **Демократичні провідники** які стоять близько до родини Кеннеді, твердять, що демократи повіту Ірі-Бофало зробили злу прислугу головному прокураторові Робертові Ф. Кеннеді, коли в суботу 25-го січня домагалися, щоб президент Джансон вибрав собі на віце - президента брата покійного Президента — головного прокуратора. Президент не любить, щоб йому накидували кандидата на віце - президента, бо він сам вибирає собі свого найближчого співробітника.

З НАШИХ БУДНІВ

ВОРОГ НЕ СПИТЬ!

Правду писав один наш патріотичний часопис у Канаді, що нам треба бути на сторожі, бо лютий ворог не спить! Він завжди готовий заатакувати нас єхидно та підступно, підкопатись під нашу національну мораль, захитати еміґрацію - монолітом.

Він і робить це повсякденно, вперто та методично: засипає нас усякими, чутливі серця розкрохмалюючими, „Марічками" й „Рушничками", зводить на манівці танцювальними ансамблями, заколисує на благий сон виступами буковинських соловіїв совєтського хову, вроді Гнатюка. А в останньому часі пішов на ще хитрішу штуку — пише „відкриті листи" до еміґрації, а то й вибирається на посвячення пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні!!

Але на тому не кінець! Він, лютий ворог, має за пазухою ще й інші, рафінованіші методи: пробує, коли вже не фізично, то бодай морально знищити, обеззброїти деяких визначних патріотів, у розпорошенні сущих! Ось вам приклад, прошу дуже:

Живе, скажемо серед вас, у вашій громаді, людина-кришталь, взірцевий батько і парафіянин, платник національного податку, член „Самопомочі" та інших організацій. Відвідує національні імпрези та футбольні змагання, жінку висилає на вакації над море, дітей до таборів, сам же мучиться коло трьох бизнесів. Громада його шанує, вибирає до бальових комітетів, наділяє грамотами та іншими почестями. Що тут довго балакати — має людина всі дані видряпатися високо по еміґраційній драбині, може навіть на пост головного радного чи що.

Але — ворог не спить!..

Він уже давно заставив на нього пастку, зашморгнув мотуз довкола шиї цього кришталевого патріота!.. Яку ж то підлість зготовив лютий ворог, щоб зламати життьову кар'єру нашого земляка? Уявіть собі: випускає на волю з сибірської каторги недомучену першу дружину нашого патріота з дорослими вже діточками! Ба не тільки випускає, але й дозволяє їм виїхати поза кордони СССР, до людової Польщі... А звідтам дружина і діти пишуть благального листа до мужа і батенька, щоб рятував їх із біди - нужди, забрав до себе на цю благословенну, американську землю...

Розуміється, такий лист вдаряє по голові нашого земляка, мов грім із ясного неба! Про існування тієї першої дружини з діточками не знали, як то кажуть, ні дід, ні баба, ні ціла громада. Правдоподібно, не знала теж теперішня його дружина та й діти з другого подружжя. Може він, дорогий наш земляк, в душі і поховав уже цю першу подругу свого життя, оплакав її гірко та й панахиду відслужив за її душу... А тут, виявляється, вона жива чи напівжива, готується з діточками скласти йому візиту в найближчій таки майбутності...

Ви уявляєте, чим це все кінчиться... Земляк ліквідує свої бизнеси, продає дім, і одного дня зникає з родиною з міста, ніби його ніколи тут і не бувало. Громада і парафія втрачають взірцевого члена, організації — активного діяча, футбольний клюб — завзятого прихильника, а бальові залі — першорядного танцюриста... А хто приклав злочинної руки до тієї трагедії?... Ворог, що ніколи не спить!

Ікер

Замість квітів на могилу шкільного Товариша

о. ЙОСИФА БАДАНА

Совітника Перемиської Єпископської Консисторії і декана українських скитальців в горішній Австрії, на фонд Українських Інвалідів складає $10.00

Ню Йорк, Н. Й. Микола МОРОЗ

ПОДЯКА

Дня 10-го січня 1964 року відійшла у Вічність наша Дорога й Незамінима

ПРИЯТЕЛЬКА

бл. п. ГАННА ЖУРКО

д-р мед., вдова по бл. п. д-ра мед. Максима Васильовича Журко, доцента Київського Університету.

З приводу цієї болючої втрати не тільки для нас, а й для багатьох Приятелів і Знайомих Покійної, висловлюємо від імени Всіх та Покійної сердечну подяку:

Високопреподобному митр. о. Ф. Білецькому за відслуження Панахиди та Похорону, рівно ж хорові Собору св. Володимира під керівництвом проф. І. Трухлого за відспівання Панахиди.

Особливо дякуємо ВП. п. О. Яременко, яка під час хвороби Покійної, на протязі 10-ти днів, піклувалася хворою у шпиталі та ВП. Панству д-р Несторович з Дружиною та Донькою за їхню велику моральну та іншу допомогу.

Рівно ж складаємо подяку за відвідини й допомогу хворій: п. д-р П. Грицелякові, п-і д-р Н. Горун, п-і д-р Л. Серединській і п-і д-р Ростун.

Окрему подяку висловлюємо п-і Л. Манжеґі, п. А. Гноєвому та п. П. Бреславцеві з Міннеаполісу за моральну допомогу і прибуття на Похорон.

Щире спасибі усім Особам, які своєю участю у похоронних обрядах віддали останню послугу Покійній.

На бажання Покійної, замість квітів, склали пожертви на будову церкви-пам'ятника св. Симона в Парижі: П-і Сицевич 50.00 дол., п-і д-р Н. Горун 15.00 дол. (і 10.00 дол. на допомогу бідним та за квіти); по 10.00 дол. склали: п-во Г. і Я. В'юн, проф. І. Трухлий, п-во З. і М. Филиповичі, п. д-р П. Грицеляк з Дружиною, п-во А. і О. Яременко, п-і д-р Л. Куриляк, п. А. Івашко, п-і Н. Турчиняк; по 5.00 дол.: п-во В. і Л. В'юн, п-во М. і Н. Радченко, п. П. Бреславець, п. А. Гноєвий, п. В. Зарицький, п-во М. і М. Сущенко та М. Швець.

Щире Вам всім спасибі!

Найближчі приятелі

Л. ІВЧЕНКО
та родина КОХНО

ПОДЯКА

Оцим шляхом складаємо щиру подяку усім тим, що взяли участь в останній Дорозі нашої МАМИ

бл. п. АННИ ЛЕЩУК

а зокрема дякуємо Всім за Їхні молитви та за участь в похоронах.

Хай Їх усіх Господь має в своїй опіці.

ГРИГОРІЙ і ОЛЕНА ЛЕЩУК
з Дітьми

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов у Вічність наш Найдорожчий

МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ і БРАТ

бл. п. ПЕТРО СЛОБОДЮК

дня 13-го січня 1964 року, а похорон відбувся в суботу, 18-го січня 1964 року з похоронного заведення "Middlesex Funeral Home" до Української Католицької Церкви св. Михаїла в Manville, N. J., а опісля на Ressurection Cemetery в New Market, N. J.

У безмежному болю, який принесла нам ця болюча втрата, ми зазнали багато виявів щирого співчуття, та піддержки з боку наших Рідних, Приятелів і Знайомих. Почуваємось до нашого обов'язку цією дорогою зложити всім нашу щиросердечну подяку.

Найперше дуже дякуємо о. Михайлів, настоятелеві церкви св. Михаїла в Manville, N. J. та о. Панасюкові, пароховi Української Католицької Церкви в Whippany, N. J., за відслуження Заупокійних Богослужень і відпровадження Тлінних Останків на місце вічного спочинку.

Також щиро дякуємо проф. Демчишин і п. Захарко за їхні услуги в часі похоронних обрядів.

Щиру подяку складаємо всім нашим Рідним з Пенсилванії, Віндзор і Ошава, Онт., Канада і всім Рідним з ближчих і дальших околиць, за вислови співчуття і теплі слова розради в нашому великому горю.

Особливу подяку складаю Родині Дайк і Родині Thack в Miami, Florida і п. Мирославу Кушнір з Bayonne, N. J. за щиросердечну опіку і поміч в перших днях нашого великого горя в Miami, Florida.

Щиро дякуємо всім тим ближчим і дальшим Рідним, Приятелям і Знайомим за так численні пожертви на Служби Божі за спокій Душі Покійного. Дякуємо за зложення квітів над домовиною і за так численну участь в похороні.

Щиросердечно дякуємо о. Михайлів, проф. М. Цяпка, племінниці С. Гренох, п. І. Брик та п. П. Бичак за виголошення зворушливих промов в часі поминальної перекуски. Слова Ваші були для нас духовою піддержкою у так важкій хвилині.

Дякуємо п. В. Райца власникові похоронного заведення, за дбайливе переведення всіх праць зв'язаних з похоронами.

Нехай Всевишній Бог щедро своїми ласками винагородить Вас Усіх сторицею.

Горем прибиті але скріплені молитвами і співчуттям

МИХАЙЛИНА — дружина
СТЕФАН — син
ЕМІЛІЯ і д-р В. ЛИТВИН — донька і зять
Внуки
ВАСИЛЬ — брат в Краю

Радіо-передачі українською мовою в Ню Йорку

Минулого тижня в суботу 25-го січня, на хвилях етеру рознеслась вістка, що п. Роман Маринович, який протягом 12 років тому був керівником українського радіомовлення п. н. „Година Українських Мелодій" — виїжджає з Ню Йорку до Вашингтону й тому рішився передати „Годину Українських Мелодій", що відбувається на радіостанції WEVD на хвилях 1330 A. M. та 97.9 FM, — під управу д-ра Миколи Сидора Чарторійського, відомого видавця та власника української книгарні „Говерля" в Ню Йорку.

Новий управителль „Години Українських Мелодій" д-р М. С. Чарторійський, подякував за передання йому цієї української радіопрограми; заявив, що буде старатися її далі вдержувати на високому рівні та співпрацюватиме з українськими установами й громадянством, щоб спільно рости та втримати цю радіопередачу. Голос вільного українського слова в етері — це привілей, яким треба дорожити й поширити цю українську радієву програму, так, щоб вона стала на службу української спільноти у вільному світі.

Програма відбувається щосуботи від год. 8.15 до 8.45 рано та щонеділі від 10.30 до 11-ої вечер.

В. Снігура

Храмове свято в Клівленді, Огайо

15 грудня 1963 р. парафія св. Андрія Первозваного Української Автокефальної Православної Церкви в Клівленді, величаво відсвяткувала своє Храмове Свято. Св. Літургію відправив голова Консисторії названої церкви, о. митрат д-р Яків Костецький в сослуженні оо. митратів Каленика Романюка з Канади, Степана Позичайла з Сиракюз і настоятеля парафії Семена Іващенка та діякона о. Якова Кузминського. Прекрасно співав хор під керуванням п. Островського. Присутніх було понад двісті осіб.

Після Служби Божої в церковній залі відбулася святочна трапеза, яку приготовили сестриці парафії. Братство і сестрицтво гідно приготовились до святкування під керівництвом голови управи Івана Яременка.

Під час трапези голова управи п. Яременко привітав присутніх. Виступали з привітальними словами для парафії оо. митрати Костецький, Романюк, Позичайло, та представник катедральної Свято-троїцької парафії з Н. Й. інж. Базилевський. Всі закінчували закликом бути вірними св. православній церкві, бо цим вшануємо наших предків, які віддано в глибокій вірі і любові до Господа будували святі церкви, виховували своїх нащадків в любові до Бога, навчаючи виконувати Його святі заповіді. Присутній голова Управи Української Рідної школи п. Мигаль, крім привітання, закликав посилати дітей до української школи, хто ще цього не зробив.

На закінчення о. настоятель Іващенко подякував отцям і всім гостям, що прибули на свято, чим возвеличили нашу урочистість.

В. З.

Нові видання

„Чи Ти мене, Боже милий, навік забуваєш". Слова Шевченка, муз. Гнатишина.

Щоб дати нашим українським корам новий репертуар для святкування 150-річчя з дня народження нашого національного генія Тараса Шевченка стараються наші композитори скомпонувати нові речі до слів поета. Наш віденський композитор, проф. Андрій Гнатишин скомпонував для мішаного хору з басовим сольом слова Шевченка „Чи Ти мене, Боже милий, навік забуваєш?" (12 псалом). Це пісня поважного релігійного характеру, яка надається, навіть може і по „Заповіті" як поважна точка до програми. Це композиція в мінорній тонації надається якнайкраще до слів Тараса Шевченка: „Чи Ти мене, Боже милий, навік забуваєш, одвертаєш лице Своє, мене покидаєш? Доки буду мучить душу і серцем боліти, доки буде ворог лютий на мене дивитись і сміятись? Спасе мене!"..

Музичне Видавництво Йосифа Дорра у Відні видало цю композицію друком і можна її набути у книгарнях Північної Америки і Канади та в українських книгарнях в Европі, як теж в самого композитора, проф. Андрія Гнатишина. При цій нагоді варто згадати, що цього ж самого композиора „Садок вишневий коло хати" вже всюди співають на концертах, а навіть є награний чоловічими хорами „Ватра" і „Думка" на платівках, які теж можна всюди набути по приступних

Д-р Сергій Наклович

Традиційна просфора в Лорейні, Огайо

12-го січня шалів буревій по багатьох стейтах Америки тож не оминув він і стейту Огайо. Членки Апостольства Молитви з переляканими очима приготовляли традиційні страви. Чи прийдуть гості в таку заметіль. „О Пресвяте Серце Ісуса" поможи, — шепотіли уста безнастанно. Ще такої погоди жадного року на просфорі ми не мали. На означену годину заля помало почала наповнятися людьми. По середині довгі столи накриті білими скатертями, на яких пишались колачі та свічки. Світла притемнені, настрій святочний, всі сидять поважно в тихім ожиданні. Коли заля заповнилася людьми, тоді увійшло сім отців духовних — прошених гостей з сусідніх парохій.

По молитві і по зложенню побажань просфорою, що їх перевів о. парох Лев Тимків під звук колядки „Тиха Ніч" відчинилася куртина і перед очима присутніх розкрилась чудова різдвяна картина. На тлі темносинього неба миготіли, ясні зірки, а ангельські хори окружали ясла, де лежало Божественне Дитятко Ісус. Біля Нього Його Мати і св. Йосиф, пастушки, та українські діти, які в Божого Дитяти просили кращої долі для своєї Батьківщини. Діти з парохіяльної української школи бездоганно виконали свої ролі, чистою рідною мовою, а два хлопці М. Гаркач і В. Дурів з чуттям відограли на скрипках колядки. Вертеп підготовляла і вивела голова місцевого Ап. Молитви п. Евстахія Мацілинська.

По духовій насолоді на гарно накритих столах дівчатка з Мар. Дружини під проводом Д. Шевчук почали подавати смачні свят-вечірні страви, котрі приготовили членки Ап. Молитви під доглядом п. А. Кузан, довголітньої відданої церковної робітниці, а тепер господарської референтки Ап. Молитви.

Другою частиною нашої просфори було вшанування іменин Всеч. о. сеньйора Атаназія Тимкова, котрий вложив багато труду і праці при Ап. Молитви в Лорейні. Голова Ап. Молитви зложила сердечні побажання отцю, а наймолодша чл. О. Болюх подала подарунки. Духова Китиця т. є. відповідний спис тих осіб що відбули Девять Винагородних Перших П'ятниць за поштовхом Всеч. от. Атаназія (число 25 осіб) як „Рибалці людських душ" справили очевидну велику присмність. З церковного комітету зложив побажання п. Р. Клос, а далі чужі священики в різних мовах виголошували привіти і складали побажання. Слушно зазначив у своїм слові о. Атаназій, що мотором і душею цілої імпрези, була голова місцевого Ап. Молитви п. Евстахія Мацілинська, котра є вихованкою С. С. Василіянок, фахова і дипломова учителька, що понад 30 літ безперервно і безкорисно працює серед нашої укр. молоді. Її пам'ятає при молоді наш: Львів, Біліц — Шлеск, Німеччина — табір, врешті Америка — Лорейн, де понад десять літ поза заробітковою працею вона все знаходить час для виховної праці серед нашої молоді.

Кінцеве слово і подяку усім присутнім зложив Всеч. о. парох Лев Тимків.

Ап. Молитви в Лорейні нараховує 53 чл. (з того 8 чл. мужчин), є жінки старшого і середнього віку. Потішаючим явищем є те, що дівчата з Мар. Дружини закінчивши гай-скул, вписуються в члени Ап. Молитви. „О, Пресвяте Серце Ісуса нехай прийде царство Твоє"!

Е. М.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, ч 51 81. Адвокат Бойлен!

Комісар поліції погодився зорганізувати групу для розшуків, і після того від'їхав.

Один чоловік залишився з Барнесом в бюрі ... адвокат цієї фірми.

— Ґратуляції! — вигукнув він, коли закрилися двері. Бен сердито напружився. — За що, Бойлене?

Містер Ройлен сміявся. — Що ж, я ґратулюю вам за знамениту гру ... Ви повинні бути актором!